

Зелений світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№104 (267) червень 2012

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

У ЦЬОМУ РОЦІ ОБСЛУГОВУВАТИМЕТЬСЯ 118 БЮВЕТІВ

Компанія Київводоканал домовилася з комунальним підприємством Київводфонд про обслуговування 118 бюветів у цьому році. Як повідомили в Київводоканалі, відповідний договір був підписаний 21 квітня.

Підприємство буде здійснювати технічне обслуговування столичних бюветів протягом 2012 року. Про це сказано у договорі від 21 квітня 2012 року.

Київводоканал також надаватиме послуги з монтажу, технічного обслуговування та ремонту насосів та компресорів (послуги з технічного обслуговування і поточного ремонту конструктивних елементів (крім водоочисного обладнання)) 118 бюветних комплексів, у тому числі в Голосіївському районі — 9 комплексів, Дарницькому — 20, Дніпровському — 20, Деснянському — 20, Оболонському — 16,

Печерському — 4, Подільському — 12, Святошинському — 3, Солом'янському — 3, Шевченківському — 11.

Ще 66 бюветів будуть обслуговуватися компанією після проведення балансоутримувачем відповідних ремонтно-відновлювальних робіт. Ціна договору з технічного обслуговування бюветів на рік склала 4,6 мільйона гривень.

За умовами договору виконавець не несе відповідальності за якість вихідної води на бюветних комплексах, крім випадків, якщо погіршення води сталося з його вини.

У повідомленні також сказано, що станом на 11 травня загальний розмір боргу районних адміністрацій Києва перед компанією за обслуговування бюветів становить 1,931 млн грн.

ПОНАД 6 МЛН. КВІТІВ ВИСАДЯТЬ У МІСТІ ДО ДНЯ КИЄВА

Як інформує офіційний сайт Київської міської держадміністрації, це будуть такі квіти, як петунії, чорнобривці, бегонії, сальвії, агератум тощо.

Крім того, до свята будуть влаштовані тематичні квітники, а також зеленбудівці здійнять озеленення та квіткове оформлення 28 об'єктів міського зеленого господарства.

Зокрема, фахівці озеленять території прилеглі до центрального залізничного вокзалу, сквер на вул. Федорова, бульварну зону на вул. Богатирська, сквер на площі Т.Шевченка (біля автостанції «Полісся»), бульвар Т.Шевченка та ін.

Більше того, визначено сім основних напрямків до НСК «Олімпійський» з боку Чернігова, Борисполя, Дніпропетровська, Одеси, Житомира, Гостомеля та Овруча.

Наразі встановлено близько 300 вертикальних конструкцій з ампельними квітами, 500 термочаш на 2500 опорх зовнішнього освітлення з висаджуванням 25 тис. ампельних квітів.

На території лісових масивів вздовж в'їздів у місто лісопарковими господарствами встановлять декоративні панно з символікою Євро-2012.

ЧЕРВЕНЬ

- 1 — Міжнародний день захисту дітей
- 3 — День працівників водного господарства
  - День Святої Трійці
- 4 — Міжнародний день безвинних дітей — жертв агресії
- 5 — Всесвітній день навколишнього середовища
- 14 — Всесвітній день донора
- 17 — Всесвітній день боротьби з опустелюванням і засухами
  - День медичного працівника
- 20 — Всесвітній день біженців
- 22 — День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні
- 26 — Міжнародний день боротьби зі зловживанням наркотичними засобами та їхнім незаконним обігом
  - Міжнародний день на підтримку жертв тортур
- 28 — День Конституції України

УГКЦ ВІДЗНАЧЕНО ДВОМА НАГОРОДАМИ МІНПРИРОДИ

У рамках Міжнародного екологічного форуму «Довкілля для України» відзначено два екологічні проекти Української Греко-Католицької Церкви. 25 квітня в Міжнародному виставковому центрі у Києві відбулося нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу «До чистих джерел», який проводило в 2011 році Міністерство екології та природних ресурсів України.

Серед переможців конкурсу Івано-Франківська духовна семінарія, яка здобула перше місце на основі реалізованого проекту під назвою «Виконання заходів із заощадження води як підсумок закріплення екологічних знань, отриманих студентами завдяки курсу «Екологічної етики»». Отримуючи нагороду, ректор Семінарії, протоієрей Олександр Левицький, подякував за таке високе визнання природоохоронної діяльності інституції духовної формації, а також звернув увагу присутніх на те, що коли людство належним чином усвідомить свою відповідальність за природу перед Богом і перестане поводитись як автономний власник створеного світу, то таким чином стануться позитивні зміни в нашому навколишньому середовищі.

Лауреатом Конкурсу став також Центр Капеланського душпастирства Івано-Франківської єпархії УГКЦ, який отримав спеціальну подяку Мінекології за Інформаційний вісник «Дар Божий», присвячений висвітленню проблематики забруднення водних ресурсів, цінності води у процесі життєдіяльності людини та необхідності бережливого ставлення до води як до Божого дару.

Обидва нагороджені проекти були реалізовані за ініціатииви та за підтримки Бюро УГКЦ з питань екології. Екопроект Івано-Франківської духовної семінарії здійснений за фінансової підтримки благодійних організацій Комуникантес та Реновабіс. Даний проект направлений на зменшення витрат води (встановлені аератори дозволяють більш ніж вдвічі зменшити пропускну здатність кранів без суттєвих втрат у комфорті), енергоносіїв, необхідних для постачання теплої води, зниження негативного впливу установи на довкілля, а також поширення в церковному середовищі та українському суспільстві інформації про зразкові практичні можливості дружнього ставлення до навколишнього середовища.

Інформаційна служба Бюро УГКЦ з питань екології

Газета «Зелений світ».
 Виходить з 1989 року.
 Засновники газети: УЕА
 «Зелений світ»
 Передплатний індекс
 Свідоцтво про реєстрацію
 № 630 серія КВ
 від 10.05.1994 р.

Ідентифікаційний код
 №

Адреса: Контрактова пло-
 ща, 4, Київ-70,
 тел./факс: 417 43 83

E-mail:

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
 WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
 Юрій Самойленко
 Головний редактор
 Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
 матеріалів, можуть не збігатися
 з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
 і не повертаються. Листування
 з читачами лише на сторінках
 газети.

Надруковано УЕА «Зелений
 світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
 матеріали з інтернет-видань:
 Кореспондент.net; Майдан-
 ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
 зреватель», Експрес online, еко.
 portal.

УЕА «Зелений світ» створе-
 на в 1988 році як реакція суспіль-
 ства на жадливий екологічний
 стан в Україні, спричинений
 Чорнобильською катастрофою
 1986 року. Асоціація є членом
 Міжнародної федерації «Друзі
 Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
 Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
 на час створення, одним з най-
 перших неформальних антире-
 жимних видань, в якому відкри-
 валася правда про стан здоров'я
 нації та екологічні негаразди
 в країні. Газета стала рупором
 демократії. В епоху тотального
 замовчування та брехні на наших
 шпальтах відкривалися жадні
 картини радянської дійсності.

ВЛАДА УКРАЇНИ ПОБАЧИЛА ІЛЮЗІЇ ЩОДО ВІЛ/СНІД

В останні роки Україна мала найви-
 щі темпи поширення ВІЛ-інфекції серед
 європейських країн, проте за результа-
 ми 2011 року можна говорити про певні
 ознаки стабілізації ситуації, повідомила
 заступник голови Держслужби Украї-
 ни з питань протидії ВІЛ/СНІД Олена
 Єщенко.

Єщенко розповіла, що, хоча в Україні
 збільшується кількість людей, у яких
 виявляють ВІЛ-інфекцію, але при цьому
 зменшуються темпи приросту інфікуван-
 ня, захворюваності, а також смертності
 від хвороб, обумовлених СНІДом.

“Але це ще не ті цифри, які можуть
 свідчити, що ми вже стоїмо на порозі
 стабільності”, — підкреслила Єщенко.

Зокрема, повідомила вона, серед
 споживачів ін'єкційних наркотиків за
 останні 5 років удвічі зменшився рівень
 нових випадків ВІЛ-інфікування саме за-
 вдяки тому, що в Україні впроваджуються
 різні профілактичні програми, такі як
 замісна підтримувальна терапія, ресоці-
 алізація наркозалежних, обмін шприців
 та інструментарію на чистий, а також про-
 водиться активна інформаційна робота з
 групами ризику.

Разом з тим недавні соцдослідження
 показали, що 50% представників ко-
 мерційного сексу не користуються пре-
 зервативами під час статевого контакту.
 “Ось хто далі вступає в групу ризику
 — це клієнти працівників комерційного
 сексу. А серед молоді тільки 40% пра-
 вильно називають шляхи інфікування
 ВІЛ-інфекцією. Ось де нам потрібно
 працювати, і тоді кожен, розуміючи за-
 грозу і ведучи безпечний спосіб життя,
 зможе себе захистити”, — зазначила
 представник Держслужби.

Вона повідомила, що 55% укра-
 їнських громадян, які мають ВІЛ-
 позитивний статус, інфіковані статевим
 шляхом. “Методи профілактики дуже
 дієві, і витратити кошти в першу чергу,
 безумовно, потрібно на них. І фонди нам
 дуже допомагають, особливо кошти Гло-
 бального фонду, які ми отримали на 5 ро-
 ків — 300 млн доларів, велика частина цих
 коштів будуть йти саме на профілактичні
 методи, на уразливі групи, а й на загальне
 населення, школи, молодь, соціальні
 центри”, — підкреслила Єщенко.

Заступник голови Держслужби пові-
 домила, що в поточному році в державно-
 му бюджеті передбачено 234 млн грн на
 антиретровірусну терапію, що дозволить
 повністю забезпечити лікування тих па-
 цієнтів, які стоять на диспансерному об-
 ліку. Вартість такого лікування на людину
 — близько 300 доларів на рік.

“Людина, яка отримує лікування від
 ВІЛ-інфекції/СНІДу, перестає через
 півроку поширювати цю хворобу. Тому
 науково доведено, що лікування хворих
 на СНІД — це профілактичний засіб для
 всього нашого населення, і ми дбаємо як
 про цю конкретну людину, так і про на-
 ших громадян, які мають з ним безпосе-
 редній контакт”, — зазначила Єщенко.

За її словами, згідно з офіційною
 статистикою, в Україні зареєстровано
 більше 200 тис. випадків ВІЛ-інфекції.
 З них 120 тис пацієнтів перебуває на
 диспансерному обліку в центрах СНІДу,

яких в Україні існує 42. При цьому, згідно
 з отриманими місяць тому оцінними
 даними, складеними фахівцями Україн-
 ського центру профілактики і боротьби
 зі СНІДом спільно з міжнародними екс-
 пертами, в Україні 230 тис. людей живуть
 з ВІЛ/СНІДом, і частина цих людей не
 знають про свій статус.

Вона нагадала, що кожна людина, що
 живе в Україні, може протестувати свою
 кров на наявність ВІЛ-інфекції, і це тес-
 тування є безкоштовним та анонімним.
 Тестування проводять 700 кабінетів до-
 віри, які працюють по всій країні.

Нагадаємо, в березні нинішнього
 року секретар Ради національної безпеки
 і оборони України Андрій Клюєв за-
 явив, що епідемії СНІДу та туберкульозу в
 Україні продовжують залишатися загро-
 зою національної безпеки і потребують
 концентрації різного роду зусиль на ліку-
 вання та профілактику цих захворювань.
 При цьому він додав, що “рівень хворих
 перевищує епідемічний поріг у 2-3 рази.
 Це неприпустимо”.

ЗА 40 РОКІВ БІОРЕСУРСИ ЗЕМЛІ СКОРОТИЛИСЯ НА ТРЕТИНУ

Біологічні ресурси на Землі ско-
 ротилися на 28% з 1970 по 2008 рік,
 говориться в опублікованій сьогодні
 новій доповіді під назвою Жива планета
 (Living Planet Report), яку раз на два роки
 складають фахівці Всесвітнього фонду
 дикої природи (WWF).

До висновку про зменшення параме-
 трів біорізноманіття майже на третину
 фахівці фонду дійшли, зокрема, на осно-
 ві вивчення розвитку більш ніж 9 тис. по-
 пуляцій представників класів хребетних
 тварин і ссавців, риб, птахів, плазунів та
 амфібій.

Експерти фонду констатують, що спо-
 живання людиною природних ресурсів
 у порівнянні з 1966 роком подвоїлася.
 За їх словами, головним користувачем
 і забруднювачем світової екосистеми є
 США. “Якби весь світ використовував
 природні ресурси в таких масштабах, в
 яких їх сьогодні використовують аме-
 риканці, то для підтримки екобалансу
 знадобилося б п'ять планет, як Земля”,
 — наголошується в доповіді.

Однак США займають лише п'ятий
 рядок у списку країн, які марнотратно ви-
 користовують світові природні ресурси в
 розрахунок на душу населення. Лідерами
 за цим показником виявилися Катар (1-е
 місце), Кувейт (2), Об'єднані Арабські
 Емірати (3) і Данія (4).

Місця із 6-го по 10-е займають Бель-
 гія, Австралія, Канада, Нідерланди та
 Ірландія.

Екологічний слід України складає
 3,19 га на людину (показник зріс із 2.9
 га на людину з 2010 року), що перевищує
 середньосвітовий показник в 2.7 га.

Біопродуктивність України складає
 2,23 га на людину (у 2010 році вона ста-
 новила 1,8 га), що трохи вище середньо-
 світового показника в 1,78 га.

В основі підрахунків укладачів до-
 повіді лежали такі показники, як рівень
 викидів в атмосферу двоокису вуглецю,
 площі лісів і земель, які використовують
 у сільському господарстві, обсяги про-
 мислових відходів та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ ДЕРЖАВНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПО ХАЕС 3,4

Державна інспекція ядерного регулювання на колегії затвердила висновок Державної експертизи ядерної та радіаційної безпеки щодо Техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) будівництва блоків № 3,4 Хмельницької АЕС.

Цікавинки з Висновку експертизи:

1. З 2006 року офіційно відомо про проблему з використанням старих недобудованих конструкцій. Енергоатом так і не спромігся довести, що існуючі старі конструкції можна безпечно використовувати.

2. У ТЕО немає пастки розплаву активної зони реактора, яка є в оригінальному проекті ВВЕР-1000/В-392. Це один з ключових елементів пасивної безпеки реактора.

3. Досі не ясно як Енергоатом планує помістити ВВЕР-1000/В-392 у довгобуд, що проектувався під ВВЕР-1000/В-320 і, відповідно, має інші розміри та характеристики. Це другий аргумент, що додає обґрунтованих сумнівів щодо ідеї про можливість використання існуючого довгобуду.

4. Подальші дії Енергоатому мають враховувати імовірність того, що довгобуд використати не вдасться.

Таким чином, до всьох сумнівних рішень про початок спорудження блоків ще дуже далеко. А от найважливіші питання до проекту ХАЕС 3,4 так і лишилися без відповідей:

Чому, не дивлячись на численні звернення громадських організацій, ТЕО так і лишається секретним документом? Невже так страшно демонструвати плановані економічні показники блоків?

Які вони, ці таємні економічні показники проекту спорудження блоків № 3,4 ХАЕС?

Чи не було би краще для енергетичного балансу країни та добробуту українців замість блоків провести капітальний ремонт житла з його утепленням (споживання газу на опалення при цьому знижується наполовину)? Орієнтовно має вистачити на весь житловий фонд чотирьох областей.

Що Енергоатом робитиме з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, і скільки це коштуватиме?

Що станеться з блоком, якщо на нього впаде сучасний пасажирський Боїнг з повними баками палива? Саме такі літаки, а не гіпотетичні АН-2, часто з'являються у небі поруч з Нетішином.

Куди піде енергетична безпека держави, якщо ми за російський кредит спорудимо російські блоки, які використовуватимуть виключно російське ядерне паливо?

ПОПРИ ЗАБОРОНУ, МАЛІ ГЕС НА ІВАНО-ФРАНКІВЩИНІ БУДУЮТЬ

Пройшовши півтори години від центру м.Верховина, активісти громадської кампанії проти знищення Карпат малими ГЕС виявили самовільне будівництво гідроелектростанції.

Саме звідси, з Верховини, розпочалась хвиля громадських протестів проти будівництва ГЕС на гірських річках.

Нещодавно, за ініціативи голови Івано-Франківської обласної ради Олександра Сича у Верховинському районі відбулося виїзне засідання постійної комісії обласної ради з питань екології, раціонального природокористування, рекреації та розвитку туризму, присвячене проблемі будівництва малих ГЕС.

Також, голова Івано-Франківської ОДА Михайло Вишиванюк підписав розпорядження № 152, яким призупинив будівництво малих ГЕС у області.

На запит екологічних організацій Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області та Мінприроди України надали копії висновків Державних екологічних експертиз, виданих на проекти будівництва ГЕСів в області. Загалом їх сім. Всі вони стосуються сільських рад сіл Голошине, Дземброня, Грамотне та Пробійнівка.

Проте пройшовши трохи більше години від центру Верховини в бік гори Білої Кобили, активісти громадської кампанії проти знищення Карпат малими ГЕС, виявили самовільне будівництво гідроелектростанції. Будівництво ведеться на останньому відгалуженні потоку Віпче.

Жодних висновків екологічної експертизи на дане будівництво не існує. Більше того, будівництво ведеться попри заборону куратора області.

Природоохоронці звернулися з приводу будівництва ГЕС до Держекоінспекції, Інспекції Держархбудконтролю та Генеральної прокуратури України з проханням зупинити самовільне будівництво та притягнути винних до кримінальної відповідальності.

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ

Екологічна група «Печеніги» звернулася до першого заступника начальника Харківського обласного управління лісового і мисливського господарства О.Ф. Попова з приводу становища, що склалося в перлині Слобожанщини — національного природного парку «Гомільшанські ліси». До цього часу не призначено директора парку, та існує реальна загроза, що ним стане Іван Северін — людина, яка в 2010 році ініціювала збір підписів за ліквідацію цієї установи природно-заповідного фонду України.

Також слід зазначити, що діяльність національного природного парку «Гомільшанські ліси» за весь час його існування ведеться відповідно до положення та проекту організації території, що є прямою нормою чинного законодавства.

Зокрема екологи запитали чиновника, чи вважає він Северіна І. особою, що може обійняти посаду директора НПП «Гомільшанські ліси» та, чи усвідомлює пан Попов, що проведення будь-яких лісогосподарських заходів на території

67 кварталі Задонецького лісництва знищать результати наукових досліджень, які ведуться там співробітниками відділу науки та моніторингу НПП «Гомільшанські ліси»?

МАСОВІ ВІДВІДИНИ ЛІСОВОГО ВІДОМСТВА ХАРКОВА

18 травня «Зелений фронт» здійснив першу з низки акцій, направлених на порятунок Національного природного парку «Гомільшанські ліси». Почалося з відвідин начальника Харківського обласного управління лісового та мисливського господарства Сергія Мусієнка.

До кабінету головного лісвода Харківщини прийшли більше двох десятків екоактивістів. Окрім «Зеленого фронту», акцію підтримали представники ЕкГ «Печеніги» та деяких інших небайдужих до природи організацій. Відбулася доволі детальна розмова, йшлося й про долю природної перлини Харківщини, й про особистості — адже існує певна ймовірність, що керівником парку призначать Северіна — особу, яка ще недавно агітувала людей знищити Національний природний парк «Гомільшанські ліси».

Сергій Мусієнко повідомив, що також опікується долею НПП «Гомільшанські ліси», але конкретної відповіді на головні питання він поки що не надав. Сказав, що розгляне наші звернення. Також під час бесіди було поставлено питання щодо передачі національного парку з підпорядкування лісового відомства Мінекології, про що вже давно ведуться розмови. Сергій Мусієнко не заперечував логічності такого кроку.

Екологічні активісти передали посадовцю звернення. У ньому наголошується, що Національний природний парк «Гомільшанські ліси» є об'єктом природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення, що функціонує на території Харківської області.

До речі, ініціатори призначення Северіна — районні чиновники — навіть не приховують, заявляють в інтерв'ю, що планують разом з інвесторами забудувати природну перлину Харківщини всілякими комерційними об'єктами.

У ситуації, що склалася з національним природним парком, «Зелений фронт» пропонує ініціювати відкритий та прозорий конкурс на заміщення посади директора, який би дозволив обрати на цю посаду найбільш гідну та професійну кандидатуру. Або ж підготувати подання на призначення на посаду директора Сергія Коломийчука — особу, яка 7 років пропрацювала на посаді головного природоохоронця та головного лісничого парку, заступника директора НПП «Гомільшанські ліси». Він знається на природоохоронній керівній роботі, зараз успішно виконує обов'язки директора, отже, є гідним цієї посади.

Також екологи пропонують прискорити процес перепідпорядкування Національного природного парку «Гомільшанські ліси» Міністерству екології та природних ресурсів України.

Доречно було б прискорити процес одержання Національним природним парком «Гомільшанські ліси» Державного акта про володіння землею, яка передана нацпарку у постійне користування.

ДОНЕЧЧАНАМ НЕ ДІСТАЛОСЯ ЧИСТОГО ПОВІТРЯ

У Донецькій області обсяги шкідливих викидів за рік зросли на 11% — до 345 кг на кожного жителя регіону.

У Донецькій області обсяги викидів забруднюючих атмосферу речовин тільки стаціонарними джерелами забруднення (без транспортних засобів) у 2011 році, за попередніми даними, збільшилися порівняно з попереднім роком на 10,6% і склали 1,5 млн. тонн, що з розрахунку на одного жителя області 345 кг.

Про це повідомило Головне управління статистики Донецької області.

У повідомленні наголошується, що 1,5 млн. тонн забруднюючих речовин за рік — це 34,9% усіх викидів по Україні. А з розрахунку на одного жителя області — 345 кг викидів забруднюючих речовин — це більше, ніж у середньому по країні, в 3,6 рази.

Річні викиди на 1 кв. км території регіону перевищили середній показник по Україні в 7,9 рази і склали 57,5 тонн.

У відомстві констатували, що в 2011 році на 4,9% збільшилися обсяги викидів підприємств коксохімічної промисловості; на 6,9% — підприємств вугільної галузі; на 7,1% — при виробництві будівельних матеріалів та іншої неметалевої мінеральної продукції; на 7,5% — підприємств металургійного комплексу; на 19,4% — підприємств електроенергетики.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в області є теплові електростанції, підприємства металургійної і вугільної промисловості, на які припадає майже 93% усіх викидів. Річні викиди забруднюючих речовин підприємствами з виробництва електроенергії склали 558,5 тис. тонн, або 36,6% обласного обсягу, металургійного комплексу — 446 тис. тонн, або 29,2%, вугільної промисловості — 412,4 тис. тонн, або 27%.

В цілому по області в структурі забруднюючих речовин найбільше припадає на діоксид сірки — 445,9 тис. тонн, або 29,2% обласного обсягу шкідливих викидів, і оксид вуглецю — 403,6 тис. тонн, або 26,5%. Річні викиди метану, який відноситься до так званих парникових газів, склали 357 тис. тонн, або 23,4%. Українськими є викиди з'єднань азоту — 87,9 тис. тонн, або 5,8% обласного обсягу всіх забруднюючих атмосферу речовин.

Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу регіону надійшло 63,6 млн. тонн діоксиду вуглецю (вуглекислого газу), який також впливає на зміни клімату. Порівняно з 2010 роком викиди діоксиду вуглецю збільшилися на 7,8%.

Повітряний басейн відчуває найбільші навантаження в тих містах і районах області, де розташовані підприємства металургії, вугільної промисловості і електроенергетики. У Маріуполі річні викиди забруднюючих атмосферу речовин склали 382,4 тис. тонн, або чверть обласного

обсягу, в Мар'їнському районі — 166,5 тис. тонн, або 10,9%, у Дебальцевому — 126,2 тис. тонн, або 8,3%, в Старобешевському районі — 106,1 тис. тонн, або 7%, в Харцизьку — 103,1 тис. тонн, або 6,8%, у Єнакієвому — 83,2 тис. тонн, або 5,5%, у Донецьку — 71,1 тис. тонн, або 4,7%.

ЧИ НЕ ЗАПЛАТЯТЬ УКРАЇНЦІ ЗА НОВИЙ САРКОФАГ СВОЇМ ЗДОРОВ'ЯМ?

Україна почне у квітні будувати новий саркофаг на Чорнобильській АЕС. На спорудженні об'єкту працюватиме до трьох тисяч робітників: переважно молодь з хорошим здоров'ям.

На Чорнобильській АЕС у квітні Україна почне будувати нове укриття для четвертого енергоблоку. Підготовчі роботи вже проведені: створена інфраструктура, збудований майданчик, на якому «конфаймент» буде зібраний, а потім насунутий на енергоблок. «Площа під арку — як чотири футбольні поля. Конструкція сягатиме 120 метрів у висоту. Термін служби укриття складе більше 100 років», — запевняє голова Держагентства з управління зоною відчуження Володимир Холоша. Як відомо, будівельні роботи виконуватимуть кілька українських субпідрядників, яких найняв французький концерн «Новарка» — генеральний підрядник будівництва «Укриття».

Впоратися зі зведенням нового саркофагу спеціалісти обіцяють до кінця 2015 року. «Ми рухаємося до реалізації і впровадження цього проекту. Наша функція — контролювати виконання робіт», — каже провідний радник Європейського банку реконструкції та Розвитку Антон Усов. Він розповів Deutsche Welle, що країни-донори назбирали на будівництво нового укриття на ЧАЕС та сховища відпрацьованого ядерного палива 750 мільйонів євро. Хоча українська сторона говорить вже про 980 мільйонів євро. «Це з запасом», — уточнює Володимир Холоша. Втім, у ЄБРР переконують, що додаткові гроші не знадобляться. «Ми не передбачаємо подорожчання проекту. Суми у 750 мільйонів євро має вистачити», — сказав Deutsche Welle Антон Усов.

Всі витрати ЄБРР, як розпорядник Чорнобильського фонду «Укриття», ретельно контролює за правилами міжнародної фінансової організації, каже представник європейського банку. За його словами, система співпраці з субпідрядниками докорінно відрізняється від української державної системи тендерних закупівель та освоєння бюджетних коштів. «Ми платимо підряднику тільки за фактом виконаних робіт після суворого перевірки того, що зроблено», — наголосив Усов.

На зведення «конфайменту» планується залучити до трьох тисяч працівників. Володимир Холоша зауважує, що на об'єкті надзвичайно суворий контроль за охороною праці. «Все засипано гравієм і забетоновано. Радіаційний фон там відносно невеликий... За минулий рік жодним з працівників не був досягнутий навіть контрольний рівень (15 мЗв)», — зазначив Холоша. Голова держгентства також повідомив, що його відомство веде переговори з Міністерством охорони здоров'я та Держатомрегулювання про можливість

проведення робіт без додаткових засобів захисту.

Інформацію про «комфортні» умови роботи на буд майданчику на ЧАЕС підтверджує представник Чорнобильської організації Профспілки робітників атомної енергетики та промисловості Микола Тетерен. За його словами, працівники перед тим, як стати до роботи, проходять суворий медогляд. Основним критерієм відбору претендентів має бути здорова щитовидна залоза та серце, відсутність хронічних захворювань. «Обов'язковий дозиметричний контроль, люди повинні працювати вахтовим методом, аби не перевищувати дози опромінювання. Всі у спецодязі мають бути», — пояснює Тетерен. Він розповів, що зі всіма співробітниками генпідрядник будівництва концерн «Новарка» підписує контракти, де обумовлені всі аспекти роботи і охорони здоров'я робітників.

Втім, за словами Миколи Тетерена, компанія не дозволила створити профспілку робітників, які споруджуватимуть новий конфаймент. Він зауважив, що більшість робітників на спорудження об'єкту «Укриття» вже набрали. Здебільшого це некваліфіковані працівники, які робили фундамент для майданчика, де збиратимуть конструкцію. «Це молоді хлопці з прилеглих до зони відчуження сіл. Менше є з Києва. Там хороша зарплата, тому наші співробітники з ЧАЕС перейшли працювати в Новарку», — прокоментував представник профспілки атомників. Яку саме платню за роботу на потенційно небезпечному об'єкті отримуватимуть українці, ніхто не береться озвучити. Володимир Холоша наголошує, що це — комерційна таємниця компанії «Новарка».

Холоша зазначає, що бажаючих працювати на спорудженні саркофагу не бракує. В рекрутингових компаніях підтверджують, що раніше компанія «Новарка» набирала робітників для робіт на ЧАЕС. Нині майже всі вакансії закриті. Однак рекрутери сподіваються, що з активізацією робіт на буд майданчику у квітні генпідрядник спорудження об'єкту «Укриття» знову звертатиметься за їхніми послугами з пошуку робітників.

НА ПОЛТАВЩИНІ ПРИХОВУЮТЬ ВИТІК ОТРУЙНОЇ РЕЧОВИНИ

Днями на залізничній Полтавській колії за маршрутом Гадяч-Лохвиця на станції Веніславка стався витік 35-ти тон розчину отруйної речовини невідомого походження.

Про те, що це сталося доволі ретельно переховують, і було дано пряму вказівку усім працівникам ЗДС, не розголошувати даної ситуації, та уникати, будь-яких коментарів з цього приводу.

Увесь розчин було прийнято рішення сховати власними силами під землю, але через сильні дощі властивості речовини, вона знову виходить на поверхню, і має неабияку загрозу для найближчих сіл, які мають у своїй власності шахтні колодязі, та вживають із них прісну воду.

Представники влади коментувати ситуацію відмовляються, ті хто ліквідував наслідки цієї проблеми поза кадром говорять, що підошва на взутті згорала за лічені хвилини.

«Свобода слова»

РІВЕНЬ СВІТОВОГО ОКЕАНУ ПІДВИЩИВСЯ НА 12 МІЛІМЕТРІВ

У результаті танення крижаного покриву Гренландії та Антарктиди, снігів на гірських вершинах і льодовиків по всьому світу в період з 2003 по 2010 рр. рівень Світового океану підвищився приблизно на 12 мм.

Про це повідомляє ІТАР-ТАСС з посиланням на Національне управління США за авіонавігацію і дослідження космічного простору (НАСА).

За їх даними, “вперше було здійснено таке всеохопне дослідження з використанням різних технологій супутникового моніторингу”.

Як визначили вчені, загальна втрата льодовикових мас становить за 8 років близько 4,3 трлн. тон. “Це вистачило б, щоб покрити всю територію США крижаним панциром завтовшки 46 см”, — зазначили фахівці НАСА.

“Щорічно величезні маси криги на Землі перетворюються на воду, підвищуючи рівень океану, — сказав один з провідних учасників проекту, професор Колорадського університету Джон УАР. — Одержані нами нові дані допоможуть відповісти на важливі питання, що стосуються глобальних кліматичних змін. Використання супутників дало нам змогу встановити, який внесок у ці процеси робить кожен окремий льодовик на планеті”.

У Гренландії та Антарктиді щороку тоне близько 385 млрд. тон криги, на решті льодовиків і гірських вершин — майже 148 млрд. тон.

ВЧЕНІ НАВЧИЛИСЬ ВИРОБЛЯТИ ЕЛЕКТРИКУ ЗІ СТІЧНИХ ВОД

Американські вчені розробили технологію, що дозволяє очищати міські стічні води й одночасно виробляти електрику за допомогою бактерій, які руйнують органіку й виділяють електрони, повідомляють РІА Новості з посиланням на журнал Science.

Група інженерів під керівництвом Брюса Логана (Bruce Logan) з університету штату Пенсільванія в місті Юніверсіті Парк (США) винайшла новий спосіб отримання електрики, експериментуючи з бактеріальними паливними комітками й установкою так званого зворотного

електродіалізу.

“Ми взяли дві технології з обмеженою сферою застосування, з’єднали їх і отримали нову, що дозволяє обійти обмеження її індивідуальних складових”, — пояснив Логан.

Як пояснюють вчені, біопаливні батареї виробляють електрику за допомогою спеціальних штамів бактерій, що виділяють електрони в навколишнє середовище. У таких осередках бактерії поглинають поживні речовини й виділяють частину енергії у вигляді протонів і електронів, що створюють електричний струм.

Електрогенератори на основі зворотного електродіалізу дозволяють отримувати енергію з різниці в солоності двох змішуваних потоках рідини. Для цього ємність пристрою ділиться на набір із вузьких осередків за допомогою спеціальних мембран, які пропускають іони позитивно зарядженого натрію чи негативно зарядженого хлору.

При роботі цієї батареї через частину осередків пропускається солоняна вода, а через сусідні з ними — дистильована рідина. Частково проникні мембрани пропускають тільки позитивні або негативні іони, в результаті чого в посудині виникає різниця потенціалів, яка проявляється у вигляді електричного струму.

Логан і його колеги виявили, що підключення біопаливного елемента до установки зворотного електродіалізу помітно поліпшило її ефективність і дозволило зменшити кількість мембран у ній. Новий електрогенератор може бути використаний для очищення міських і промислових стічних вод.

“Бактерії в комірці швидко розпрямилися з органічними частками у стічних водах. Ця частина відходів найгірше витягується з води традиційними методами, і її ефективне видалення вимагає застосування складних фільтрів. Більші частинки, з якими мікроби справляються погано, можна видалити класичними методами”, — продовжив інженер.

Як пояснюють спеціалісти, в їхньому електрогенераторі-очиснику стічні води займають місце відносно чистої води. Замість солі використовується карбонат амонію — сполука аміаку й вуглекислого газу.

Ця сіль ідеально підходить для переробки рідких відходів — у неї низька собівартість, вона легко випаровується з розчину при нагріванні до 43 градусів Цельсія. Для цього можна використовувати тепло відпрацьованих газів та інші види втраченої енергії на промислових підприємствах.

“Втрачене тепло з’їдає від 7% до 17% енергоресурсів, які витрачаються промисловістю. Практично скрізь існує джерело такого тепла, яке втрачається безповоротно. Наша технологія дозволить використовувати його”, — підсумовує Логан.

ВЧЕНІ ДЕЗИНФІКУВАЛИ ВОДУ ЗА ДОПОМОГОЮ ЛАЙМА І СОНЯЧНОГО СВІТЛА

Американським ученим вдалося дезінфікувати воду за допомогою сонячного світла та соку лайма так само добре,

як за допомогою кип’ятіння, повідомляє EurekAlert!.

Професор Келлогг Шваб (Kellogg Schwab) із колегами із Блумбергської школи громадського здоров’я при Університеті Джонса Хопкінса (Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health) опублікували результати дослідження у квітневому номері American Journal of Tropical Medicine and Hygiene.

Дезинфекція води за допомогою сонячного світла — один із широко розповсюджених способів отримання питної води у низькодохідних регіонах.

Застосування цієї методики, рекомендованої UNICEF, дозволяє істотно зменшити захворюваність на діарею. Для її використання слід наповнити пластикову пляшку одним або двома літрами води, а потім виставити ємність на сонце мінімум на 6 годин. У хмарну погоду цей час збільшується до 48 годин.

Для зменшення часу дезінфекції Шваб із колегами використовували сонячне світло у поєднанні з соком лайма, у якому містяться псоралени — речовини, що утворюють зв’язки з піримідиновими основами (зокрема, з урацилом, цитозином та тиміном) під дією ультрафіолету. Після приєднання псораленів змінюється структура ДНК бактерій, внаслідок чого припиняється їх розмноження.

Дослідники виявили істотне зменшення концентрації кишкової палички та бактеріофага у пляшках із додаванням соку лайма.

Автори роботи наповнили пластикові пляшки водою, що містить кишкову паличку (Escherichia coli), бактеріофаг MS2 та мишачий норвірус. В якості допоміжних речовин був доданий сік лайма, його суспензії або синтетичні псоралени. Після впливу на рідину сонячного світла та ультрафіолетового випромінювання дослідники виявили істотне зменшення концентрації кишкової палички та бактеріофага у пляшках із додаванням соку лайма чи суспензії порівняно з водою, яку просто виставляли на сонце. Кількість норвірусу водночас зменшилася незначно.

Дослідники дійшли висновку, що лимонна кислота та псоралени під дією ультрафіолету спільно впливають на популяцію мікроорганізмів.

“Попередні дослідження показали, що половина лікарняних ліжок зайнята людьми із захворюваннями, пов’язаними з неякісною питною водою. Дезинфекція води сонячним світлом у поєднанні з соком лайма (30 мілілітрів соку на 2 літри води) зменшує вміст кишкової палички лише за 30 хвилин. Такого самого результату можна досягти за допомогою кип’ятіння”, — зазначив Шваб.

КОЖЕН ГРАДУС АНОМАЛЬНОЇ СПЕКИ ПІДВИЩУЄ СМЕРТНІСТЬ

Кожен "зайвий" градус середньої температури в сезони з аномально спекотним літом збільшує смертність жителів Сполучених Штатів на 5%, що особливо проявляється серед літніх людей, які проживають у великих мегаполісах.

Про це заявляють кліматологи в статті, опублікованій в журналі Proceedings of the National Academy of Sciences.

Аномально високі температури влітку і низькі взимку негативно впливають на здоров'я людини, особливо дітей і літніх людей. Найбільше це проявляється у великих містах, де не так багато зелених насаджень, здатних знизити негативний ефект від зростання температури влітку. Так, під час періоду аномально спекотної погоди в 2010 році смертність у Москві зросла в два рази.

Група кліматологів під керівництвом Антонелло Занобетті з Гарвардської школи громадського здоров'я в Бостоні (США) оцінила те, як змінювалася смертність серед літніх жителів Сполучених Штатів під час жарких сезонів, проаналізувавши статистику, зібрану державною службою медичного страхування MediCare з 1985 по 2006 рік.

Автори статті вивчили дані за цей період і відібрали із статистики тих людей, які могли найбільше постраждати від спекотної погоди — людей з проблемами серцево-судинної системи, діабетиків і людей похилого віку з американців. В цілому, в дослідженні "брало участь" близько 10,5 мільйона осіб, які померли за цей період.

Занобетті і її колеги зіставили статистику MediCare з тим, наскільки відхилилася середня температура літнього дня від норми для того регіону, де проживає "учасник" дослідження. Іншими словами, чим більше в сезоні було аномально теплих днів, тим вище було це відхилення.

Виявилось, що смертність американців збільшувалася досить сильно з підвищенням "аномальною" температури. Так, збільшення цієї температури на один градус Цельсія супроводжувалося зростанням смертності на 2% серед людей із захворюваннями серцево-судинної системи і на 4% для діабетиків.

У середньому, загальна смертність серед усіх категорій населення має зрости приблизно на 5% з кожним додатковим градусом температури.

Найгірше на потепління відреагували літні люди старші 74 років — їх смертність у середньому збільшилася на 2-4% порівняно з ростом смертності серед інших "учасників" дослідження. Крім того, афроамериканці і люди з низьким рівнем освіти були більше схильні до дії спеки порівняно з жителями міста з ви-

щою освітою.

З іншого боку, люди, які проживали в містах з великою площею озеленення, менше страждали від спеки — їх смертність була нижчою на 1-2% порівняно з тими американцями, які жили в "кам'яних джунглях".

"Якщо враховувати все викладене в нашій роботі і в попередніх дослідженнях з цієї тематики, коливання температури влітку можуть негативно впливати на здоров'я та зменшують тривалість життя літніх людей, особливо тих, хто страждає хронічними захворюваннями", — підсумовують автори.

За матеріалами: РІА Новості

40% НАСЕЛЕННЯ ЄВРОПИ СТРАЖДАЄ ПСИХІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ

Німецькі психологи з Технічного університету Дрездена оприлюднили дані дослідження, згідно з якими більш ніж 160 мільйонів європейців страждають психічними розладами — це майже 40% населення Європи, повідомляє Spiegel.

Вчені також склали список найпоширеніших психічних захворювань серед мешканців Європи.

Згідно з оприлюдненими даними, 164 мільйони осіб по всій Європі страждають різними психічними захворюваннями. Більшість із них викликані епідеміями наркоманії та депресії, які вже багато років лихоманять Європу. Проаналізувавши дані про психічне здоров'я жителів 30 країн Євросоюзу, а також Норвегії, Ісландії та Швейцарії, німецькі соціологи дійшли висновку, що 40% європейців слід негайно звернутися до психіатрів.

Дослідники склали список основних психічних захворювань, якими страждають жителі Європи. Близько 14% європейців постійно відчувають напади страху, найчастіше необгрунтованого. Понад 7% громадян Європи страждають затяжними депресіями і безсонням, близько 4% — алкольною та наркотичною залежністю. Крім того, 5% європейських підлітків віком до 17 років у прямому сенсі божеволіють через дефіцит уваги з боку батьків та однолітків, а у 30% літніх людей спостерігається деменція — вікова втрата пам'яті, зниження цікавості до життя, старече недоумство.

Однією з головних причин такої невеселої статистики німецькі вчені бачать порівняно низький рівень медичного обслуговування у більшості країн Європи. "Влада повинна краще інформувати населення про симптоми, а головне, про способи лікування тих чи інших психічних захворювань", — вважають експерти. Крім того, кажуть дослідники, люди, які страждають психічними розладами, часто самі не хочуть або бояться визнати, що у них є проблеми зі здоров'ям. Лише третина європейців, які страждають психічними захворюваннями, регулярно відвідує лікарів.

Нагадаємо, наприкінці квітня голова Мінздоровсоцрозвитку Росії Тетяна Голюкова заявила, що до кінця нинішнього десятиліття депресія буде займати перше місце серед неінфекційних захворювань жителів Землі.

За матеріалами: Вести.ру

СОЛОДКІ НАПОЇ ПІДВИЩУЮТЬ РИЗИК РОЗВИТКУ ГІПЕРТОНІЇ

Група британських і американських учених дійшла висновку, що надмірне споживання солодких газованих напоїв призводить до підвищеного тиску (гіпертонії), що збільшує ризик серцево-судинних захворювань.

Як повідомляє Бі-бі-сі, в експерименті, який проводився в США і Великобританії, взяли участь більше двох з половиною тисяч осіб у віці від 40 до 59 років. Волонтерів, які брали участь у дослідженні, яке тривало три тижні, просили фіксувати, що вони їли у минулу добу, міряти тиск і здавати аналізи сечі.

Вчені з'ясували, що кожен випитий стакан соку або газованої води підвищує тиск крові: систолічний артеріальний тиск (також названий верхнім) підвищується в середньому на 1,6 мм рт.ст., а діастолічний (нижній) — на 0,8 мм рт.ст.

Рівень систолічного тиску показує рівень тиску крові в момент максимального скорочення серця, яке стискається, перекачуючи кров; діастолічний — у момент, коли серцевий м'яз розслаблений.

За словами вчених, особливо уразливими в ході дослідження виявилися люди, в раціоні яких, крім цукру, було багато солі, що ще раз підтвердило колишні переконання, що надлишок солі веде до розвитку гіпертонії.

Безпечна доза, на думку вчених, становить 355 мл газованих фруктових напоїв на день.

За даними вчених, люди з тиском 135 на 85 мм рт.ст. більше схильні до ризику інфарктів, ніж ті, у кого тиск становить 115 на 75 мм рт.ст.

Поки вчені не можуть зрозуміти точну причину зв'язку між вмістом цукру в напоях і тиском, але припускають, що цукор у газованих напоях порушує баланс солі в організмі. Крім того, вчені зазначили, що ті, хто більше споживає солодких безалкогольних напоїв, більш схильні до неправильного харчування і ожиріння.

"Це ще один удар по репутації солодких напоїв", — прокоментував дослідження, опубліковане в журналі Hypertension, професор Грем МакГрегор, який очолює благодійну організацію Blood Pressure Association.

Нагадаємо, раніше австралійські вчені з Інституту серця і діабету в Мельбурні розробили новий метод допомоги людям, які страждають від гіпертонії. Вони пропонують пропускати через нирки короткий електричний імпульс.

За матеріалами: Бі-бі-сі

Початок у попередньому числі «ЗС»

**ЗЛОВЖИВАННЯ ВЛАДОЮ,
СЛУЖБОВИМ ПОЛОЖЕННЯМ,
або кримінально-правові проблеми**
Буянов П.М.
Херсонська МО УЕА «Зелений світ»

Крім того, КК України визначає службовими осіб, які посідають відповідні посади на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності, а ст.2 Закону України „Про державну службу” недвозначно обмежує коло посадових осіб „державними службовцями”. Не виникає сумнівів, що практичне застосування мають норми КК України, оскільки це безпосередньо зазначено у примітці до ст.364 КК України. Хоча існує різне адміністративно-управлінське та кримінально-правове тлумачення термінів „службова особа” та „посадова особа” призводить до певних проблем. По-перше, на „недержавних” службових осіб (приватні підприємства, недержавні організації тощо) покладається така ж кримінальна відповідальність, як і на державних службовців. Натомість, на відміну від останніх, «недержавні» не наділені такими правами (ст.11 Закону України „Про державну службу”), як право на соціальний та правовий захист відповідно до свого статусу, право на отримання відповідної інформації від державних органів та недержавних юридичних осіб та інші.

У чинному законодавстві України поширена гра слів „службова особа — посадова особа — державний, службовець” і, відтак, різне тлумачення даних понять, і зовсім не вносить чіткості у вирішення питання про те, хто ж є суб’єктом службових злочинів. Наприклад, уже згадуваний Закон України „Про державну податкову службу в Україні” оперує всіма поняттями одночасно — „посадова особа органу державної податкової служби”, „посадова особа податкової міліції”, „службова особа податкової міліції”. Ст.25 цього Закону має назву „Відповідальність посадових і службових осіб податкової міліції”. А от Закон України „Про державну службу” вживає поняття „посадова особа” та „посадова особа та державний посадовець”. Виникає логічне запитання, чи є суб’єктом злочину за ст. 364 КК України, наприклад, посадова особа або державний службовець. У кримінально-правовому аспекті дані поняття категорично не можна тлумачи-

ти як „службова особа” за аналогією. Адже відповідно до положень ч. 4 ст.3 КК України застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією заборонено. *Виходячи зі змісту ч. 3 ст.62 Конституції України, обвинувачення не може ґрунтуватися на припущеннях (зокрема, про те, що та чи інша особа є не посадовою а саме службовою особою). Усі сумніви щодо доведеності вини особи, кваліфікації її діяння тлумачаться на користь обвинуваченої особи. Таким чином, законодавцю слід закріпити єдине поняття „службова особа”, яке буде мати ідентичний зміст у законах. Лише у цьому випадку можна вести мову про законність притягнення до кримінальної відповідальності не службових, а посадових осіб чи державних службовців. Наразі наведені неоднозначні тлумачення терміна „службова особа” породили неоднозначне розуміння цього поняття, що між іншим призводить до проблем і у судовій практиці, коли один суд певну категорію працівників визначає службовими особами і засуджує за службовий злочин, а інший?..*

Ситуація набула свого апогею, коли відповідне офіційне тлумачення примітки до ст.364 КК України у зазначеному аспекті було надано Конституційним Судом України. При цьому навіть у Конституційному Суді України не було єдиної думки (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Гуловатого Олександра Івановича про офіційне тлумачення частини другої ст.164 КК України 1960 р. (справа про службових осіб підприємств, установ та організацій) від 30.10.2003 р. № 18-рп/2003). Так, у своєму конституційному поданні громадянин Гуловатий О.І. вважав, що «слідчі та судові органи неоднозначно тлумачать закон про визначення поняття службової особи, яка може бути суб’єктом службового злочину станом на 1991-1994 рр.». Результатом цієї неоднозначності стало, на його думку, безпідставне визнання його суб’єктом службових злочинів, що призвело до незаконного притягнення його до кримінальної відповідальності. Як приклад неоднозначного тлумачення і застосування в судовій практиці ст. 164 КК УРСР (1960 р.) громадянин Гуловатий О.І. також наводив протилежні вироки в аналогічних справах. В аспекті звернення Конституційний Суд України вирішив, що поняттям „службова особа” охоплювалися службові особи підприємств, установ, організацій, зокрема комерційних банків, незалежно від форми власності.

Однак окрему думку у даній справі виклав суддя Конституційного Суду України Вознюк В.Д., зазначаючи, що у Рішенні Суду дав розширювальне тлумачення терміна „службова особа”, і наголошуючи на тому, що з таким висновком в аспекті конституційного звернення погодитись не можна. Ще у ч. 1 ст. 6 КК УРСР (1960 р.) було закріплено, що злочинність і караність діяння визначаються законом, який діяв під час вчинення цього діяння. Тому суб’єктом службових злочинів до внесення змін до ч. 2 ст. 164 КК УРСР (1960 р.) Законом України від 28 січня 1994 р. № 3888-12 службові особи підприємств, установ та організацій колективної і при-

ватної форми власності не могли бути, оскільки такі підприємства, установи та організації до громадських законодавцем не віднесені.

В супереч інтересам, яким? Тут слід зазначити, що формулювання диспозиції тієї чи іншої статті КК України, що визначає відповідне діяння як злочин, містить у собі набір ознак, за наявності яких і можливе притягнення до кримінальної відповідальності. За відсутності хоча б однієї такої ознаки (час, місце, обстановка, особливості суб’єкта злочину, мотив вчинення злочину, істотна шкода тощо) діяння автоматично не можна вважати злочином. Диспозиція ст. 364 КК України, як і диспозиція попередньої до неї ст. 165 КК УРСР (1960 р.), передбачає зловживання владою або службовим становищем всупереч інтересам служби. Натомість дати чітку однозначну відповідь на запитання, що на сьогодні означає вживане законодавцем формулювання „всупереч інтересам служби”, доволі складно. Законодавство України не містить посилаю на цього приводу, що, при використанні добре побудованої аргументації, дозволяє обмежити застосування положень ст.364 КК України, поза як дана ознака, як це безпосередньо випливає з диспозиції цієї статті, є обов’язковою для кваліфікації діяння як зловживання владою або посадовим становищем.

У одному з науково-практичних коментарів до КК України зазначається, що поняття „інтереси служби” не можна тлумачити вузьковідомчо. Воно має поєднуватись з суспільними інтересами. Тому дії, продикувані, так би мовити, „турботою” про свою установу чи підприємство і вчинені за рахунок загальнодержавних інтересів або на шкоду інтересам інших організацій складають службове зловживання. Дозволю вважати сумнівним, наведене тлумачення поняття „інтереси служби”. Наприклад, усупереч інтересам якої служби директор приватного підприємства може зловживати? Він нікому не служить, а працює в інтересах підприємства. А якщо ж підходити з позиції служби, як організації, то своєї служби у нього (крім, хіба що служби охорони) немає. А те, що діяльність його підприємства не завжди буде співпадати з інтересами інших служб (державної, податкової, контрольно-ревізійної, юридичних служб підприємств-конкурентів на ринку), є абсолютно об’єктивним і нормальним явищем. Отже, вживане такого формулювання, як „всупереч інтересам служб” наразі продовжує залишатись рудиментом ст. 165 КК УРСР (1960 р.) — кримінального закону радянського періоду, і в умовах сьогодення його необхідно замінити на більш конкретне, правильне і сучасне формулювання. Треба допомогти усунути існуючий архаїзм змогла б, наприклад, диференціація кримінальної відповідальності за зловживання, з одного боку, у сфері державної влади, державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, а з іншого — у сфері інтересів служби у комерційних та інших організаціях, як це передбачено в Кримінальному кодексі Російської Федерації.

Закінчення у наступному числі «ЗС»

ОРАНГУТАНИ БУДУЮТЬ ГНІЗДА ЯК СПРАВЖНІ ІНЖЕНЕРИ

Орангутани будують свої "нічліжні" гнізда за всіма правилами інженерного мистецтва, враховуючи гнучкість і міцність гілок, свою масу і розподіл навантаження, що дозволяє їм створювати комфортні і надійні "хатини" на ніч.

Про це заявляють британські вчені у статті, опублікованій в журналі Proceedings of the National Academy of Sciences.

Вищі примати і деякі птахи набувають багато навичок не тільки через вроджені інстинкти, а й через обмін досвідом з дорослими родичами та товаришами.

Так, новокаледонські ворони передають молодому поколінню навички з розколювання горіхів, а шимпанзе допомагають іншим мавпам освоювати нові знаряддя праці та видобутку їжі.

Група вчених під керівництвом Роланда Енноса з університету Манчестера (Великобританія) спостерігала за орангутанами в національному парку Гунунг-Лесер в північно-західній частині острова Суматра, намагаючись з'ясувати технологію, за якої ті будують свої гнізда.

Як правило, ці мавпи будують гнізда тільки на тих деревах, де є достатня кількість гілок для "хатини" і немає істивних фруктів, які будуть приваблювати нічних тварин.

Гніздо орангутана являє собою довгастих і увігнутих всередину матрац, сплетений з гілок дерева. Будуючи прихисток, мавпа обдирає гілки дерева від листя і вистилає ними дно свого ложа.

Еннос і його колеги вивчили структуру гнізд орангутанів і простежили за тим, як мавпи збирають їх при підготовці до нічлігу. З'ясувалося, що гніздо саме по собі є інженерним витвором мистецтва.

Як пояснюють вчені, гілки були об'єднані і переплетені таким чином, що

гніздо було найбільш міцним в центрі і менш стійким з країв лежанки.

Центральна частина гнізда лежала на великій гілці або в роздвоєній гілці, які брала на себе частину навантаження.

При конструюванні свого "будинку" мавпи відривали гілки від дерева не повністю, роблячи невеликі надломи і заплітаючи пагін у потрібному напрямку.

Вони особливо суворо дотримувалися цього правила під час роботи з великими й міцними гілками, які слугували каркасом для гнізда.

За словами дослідників, "каркас" лежанки був приблизно в чотири рази міцніший, ніж м'які гілки, що вистилали його, та інші менш важливі компоненти гнізда.

При цьому міцність деревини гілок з "каркасу" й підстилки була однаковою. Це свідчить про те, що інженерні навички мавпи були єдиною причиною такої міцності каркасу — тварини обирали тільки найнадійніші гілки.

Основним критерієм у виборі "будівельного матеріалу" виступає товщина гілки — орангутани зазвичай заплітають і надламують великі пагони, а дрібні відривають повністю і використовують як підстилки.

Крім того, досконалість і надійність гнізда була вищою у літніх і дорослих приматів, тоді як юні особини конструювали менш вдаль гнізда. На думку дослідників, мавпи вдосконалюють свої навички "гніздобудування" з накопиченням досвіду або шляхом обміну досвідом зі своїми товаришами.

Як вважають вчені, здатність використовувати і створювати знаряддя праці у наших предків могла розвинути з цієї навички вищих приматів.

ЗБЕРЕЖЕННЯ РІЗНОМАНІТНОСТІ ВИДІВ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД РОЗБІРЛИВОСТІ САМОК

Біологи з Канади, Австрії та США встановили, що статевий відбір сам по собі, без додаткової спеціалізації екологічних середовищ, здатний стримувати від злиття види з загальним ареалом. Робота

опублікована в журналі Nature.

Дослідники змінили класичну модель статевого відбору, включивши в неї два додаткових фактори. По-перше, вони врахували нерівномірність розподілу ресурсів. По-друге, взяли до уваги, що при виборі більш пріоритетного статевого партнера самка неминуче зазнає додаткових витрат.

У результаті моделювання виявилось, що комбінації цих двох факторів досить, щоб пояснити співіснування близьких видів з пересічним ареалом без помітного екологічного поділу. Такі види залишаються генетично ізольованими один від одного, незважаючи на те, що ніщо не заважає їх особинам давати плідне потомство.

Раніше основну роль у збереженні видового різноманіття в подібних випадках віддавали поділу екологічних осередків. Вважалося, що статевий відбір не може грати в поділі видів ключову роль, якщо не дотримано принципів екологічної спеціалізації. Однак наявність такого поділу не завжди можна чітко показати, і причини окремого співіснування багатьох видів залишалися незрозумілими.

"Витрати, яких зазнають самки при виборі статевого партнера, виявилися ключовими для зміцнення кордонів виду. Вони не дають самкам з певними уподобаннями займати території, де домінують непривабливі для них самці", — підсумував результат роботи один з її авторів.

Статевий відбір у якості однієї з сил, що беруть участь у видоутворенні, висунув ще Чарлз Дарвін у своїй праці про походження видів. Відтоді він часто ставав альтернативою міжвидовому відбору як більш вдаль пояснення походження тих чи інших зовнішніх ознак.

НАУКОВЦІ ПЕРЕРАХУВАЛИ ІМПЕРАТОРСЬКИХ ПІНГВІНІВ

Науковці використовували супутникові зображення Антарктиди для підрахунку імператорських пінгвінів. Робота науковців опублікована в журналі PLoS ONE.

Дослідники використовували супутникові знімки середньої роздільної здатності для пошуку колоній пінгвінів і знімки дуже високої роздільної здатності для підрахунку окремих птахів.

Біологам вдалося виявити 46 колоній пінгвінів, у яких виявилось приблизно 595 тисяч особин, що в 1,4-1,8 разів більше, ніж вважалося досі. Вчені підтвердили існування майже всіх раніше відомих колоній, виявили три колонії, про які були недостовірні відомості і знайшли чотири зовсім нові.

Головною перевагою підрахунку тварин з космосу дослідники вважають можливість вивчення недоступних іншими способами місць на планеті.

СМАКОТИНКА

СМАЖЕНИНА З КАРТОПЛЕЮ І ПОМІДОРАМИ

2 кг баранини, 1 кг картоплі, 200 г цибулі ріпчастої, 500 г помідорів, 100 г баранячого сала, зелень, часник, сіль — на смак.

Із цілої тушки молодого баранчика відділити крижову частину, натерти часником, товченим із сіллю, і, не відділяючи нирок, смажити в духовій шафі до готовності. На листі разом з бараниною смажити цілі, не дуже великі обчищені

сирі картоплини, а також нарізану ріпчасту цибулю.

